

KLASA: 007-01/25-03/02
URBROJ: 2170-137-01-25-23
Rijeka, 21. siječnja 2025.

Na temelju članka 34. Statuta Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 030-01/23-01/05, URBROJ: 2170-137-01-23-1 od 21. ožujka 2023. godine) i Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 007-01/24-03/02, URBROJ: 2170-137-01-24-267 od 15. listopada 2024. godine) Senat Sveučilišta u Rijeci na svojoj 102. sjednici održanoj dana 21. siječnja 2025. godine donosi sljedeću

ODLUKU

I.

Senat usvaja revidiranu i ažuriranu Politiku otvorene znanosti Sveučilišta u Rijeci koja čini sastavni dio ove Odluke.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

REKTORICA
prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija

DOSTAVITI:

1. Sastavnicama Sveučilišta u Rijeci,
2. Uredu rektorice,
3. Pismohrani.

UNIRI

UNIVERSITAS STUDIORUM FLUMINENSIS
SVEUČILIŠTE U RIJECI

UNIRI

More ideas
~
More ideja

POLITIKA OTVORENE ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U RIJECI

Rijeka, siječanj 2025.

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Trg braće Mažuranića 10, 51000 Rijeka, Hrvatska / Croatia
www.uniri.hr OIB 64218323816 MBS 040131108

T +385 51 406 500 F +385 51 406 588 ured@uniri.hr
IBAN HR532402006110097786, Erste&Steiermärkische Bank d.d.

Podržavajući napredak znanosti i širenje znanja u korist društva usvajanjem praksi otvorenog, ponovljivog i odgovornog istraživanja, te čvrsto podupirući stav da svi rezultati znanstvenog istraživanja koji su proizvod znanstvenih aktivnosti financiranih javnim sredstvima moraju biti javno dostupni, a da su iznimke od ovog pravila prihvatljive samo u specifičnim slučajevima zaštite osobnih podataka, intelektualnog vlasništva, nacionalne sigurnosti i sl., sukladno članku 34. Statuta Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 030-01/23-01/05, URBROJ: 2170-137-01-23-2, pročišćeni tekst od 02. listopada 2023. godine i Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 007-01/24-03/02, URBROJ: 2170-137-01-24-267 od 15. listopada 2024. godine), Senat Sveučilišta u Rijeci na svojoj 102. sjednici održanoj 21. siječnja 2025. godine donosi revidiranu

POLITIKU OTVORENE ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U RIJECI

Ova revidirana i nadopunjena politika, u odnosu na osnovnu inačicu usvojenu od strane Senata Sveučilišta u Rijeci na 58. sjednici održanoj 21. rujna 2021. godine (KLASA: 003-01/21-03/02, URBROJ: 2170-57-01-21-312), dodatno uključuje institucijske, nacionalne i EU aktualnosti vezane uz promicanje koncepta sveobuhvatne otvorene znanosti te se odnosi na sve aktivne dionike znanstvene djelatnosti na Sveučilištu u Rijeci.

1. Temeljni pojmovi

Sveučilište u Rijeci (u daljnjem tekstu Sveučilište) je suvremeno europsko sveučilište, centar istraživačke i nastavne izvrsnosti u regiji i šire te članica alijanse europskih sveučilišta *Young Universities for the Future of Europe* (YUFE)¹ kao i mreže *Young European Research University Network* (YERUN).² Sveučilište čine njegove sastavnice s pravnom i bez pravne osobnosti, pravne osobe čijom se osnovnom djelatnošću ostvaruje misija Sveučilišta i zadovoljavaju se potrebe studenata i Sveučilišta te ostale sastavnice bez pravne osobnosti osnovane za obavljanje znanstvene i stručne djelatnosti. Svoje djelovanje Sveučilište u Rijeci temelji na vrijednostima **odgovornosti, otvorenosti, inovativnosti i povezanosti**.

Sveučilište je, u skladu s preporukama UNESCO-a,³ Asocijacije europskih sveučilišta (*European University Association – EUA*)⁴ i prioritetima *Policy agende Europskog istraživačkog prostora*,⁵ između ostaloga, iznimno aktivno u globalnoj Koaliciji za unapređenje sustava vrednovanja znanstvene djelatnosti (*Coalition for Advancing Research Assessment – CoARA*)⁶ kao i u Obzor Europa projektima *Open and Universal Science* (OPUS)⁷ i *Sustainable Careers for Researcher Empowerment* (SECURE).⁸ U tim inicijativama otvorena znanost ima ključnu ulogu, promičući prijelaz s kvantitativnog na kvalitativno vrednovanje znanstvenih rezultata, što doprinosi transparentnijem, odgovornijem i pravednijem sustavu vrednovanja.

Otvorena znanost je skup načela i praksi kojima je cilj učiniti znanstvena istraživanja iz svih

¹ <https://www.yufe.eu/>

² <https://yerun.eu/>

³ <https://www.unesco.org/en/open-science/about>

⁴ <https://www.eua.eu/our-work/topics/open-science.html>

⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2021-11/ec_rtd_era-policy-agenda-2021.pdf

⁶ <https://coara.eu/>

⁷ <https://opusproject.eu/>

⁸ <https://secureproject.eu/>

područja i na svim jezicima dostupnima, ponovno upotrebljivima i djeljivima svima za dobrobit znanstvenika i društva u cjelini. Otvorena znanost osigurava dostupnost i ponovljivost znanja i rezultata znanstvene djelatnosti, ali uključivost, pravednost i održivost znanstvene produkcije. Otvorena znanost predstavlja otvaranje cjelokupnog istraživačkog procesa, odnosno provođenje znanosti i razmjenu informacija na otvoren i suradnički način, kojim se omogućuje sudjelovanje i korištenje svih rezultata istraživačkih aktivnosti na transparentan način. Otvorena znanost ne potiče samo otvoreni pristup publikacijama i istraživačkim protokolima i podacima, već i otvoreni proces stvaranja znanosti i znanja, znanstvene komunikacije (uključujući popularizaciju znanosti), otvoreni dijalog, otvoren recenzijski postupak i otvorenu evaluaciju, otvorene formate, podatke i alate, otvorene standarde, otvorenu znanstvenu infrastrukturu i otvorene softverske kôdove te otvoreno obrazovanje. Otvorena znanost podržava shvaćanje znanosti kao dinamičke aktivnosti koja je podložna stalnoj reviziji.^{9 10}

Otvoreni pristup je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućuje čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje sadržaja. Pod znanstvenim i obrazovnim informacijama i sadržajima podrazumijevaju se svi plodovi istraživačkog, razvojnog, stručnog i obrazovnog rada.¹¹ Otvorenim pristupom pridonosi se poboljšanju kvalitete, smanjuje se potreba za nepotrebnim umnožavanjem istraživanja, ubrzava se znanstveni napredak, pomaže se u borbi za znanstvenu čestitost te se pogoduje gospodarskom rastu i inovacijama.¹²

Otvorene istraživačke informacije (koje se ponekad nazivaju i metapodaci) su informacije sa slobodnim pristupom i bez ograničenja ponovne upotrebe, a koje se odnose na provođenje i komunikaciju istraživanja.¹³ Istraživačke informacije nalaze se u sustavima kao što su bibliografske baze podataka, softverske arhive, spremišta podataka i istraživački informacijski sustavi.¹⁴ Otvorene istraživačke informacije slijede FAIR načela za pronalaženje, pristupačnost, interoperabilnost i ponovnu upotrebu (engl. *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*).¹⁵

Istraživački podaci su svi prikupljeni, zabilježeni ili podaci generirani u svrhu analize kako bi se došlo do novih, originalnih rezultata istraživanja. Dijeljenjem istraživačkih podataka doprinosi se ponovljivosti istraživanja (engl. *reproducibility*) i transparentnosti znanstvenih istraživanja, povećava se utjecaj znanstveno-istraživačkoga rada i citiranost, potiče napredak u znanosti, te doprinosi bržoj primjeni znanosti u gospodarstvu te razvoju društva u cjelini.¹⁶

Istraživački softver uključuje datoteke s izvornim kôdom, algoritme, skripte, računalne postupke i izvršne datoteke stvorene tijekom istraživačkog procesa ili u istraživačke svrhe. Softverske komponente (npr. operativni sustavi, paketi ili skripte) koje se koriste u istraživanjima, ali nisu stvorene tijekom ili u jasne istraživačke svrhe, ne bi se trebale smatrati istraživačkim

⁹ <https://www.unesco.org/en/open-science/about?hub=686>

¹⁰ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949>

¹¹ https://50.srce.hr/assets/images/hrvatska_deklaracija_o_otvorenom_pristupu.pdf

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0790&from=GA>

¹³ To uključuje, ali nije ograničeno na (1) bibliografske metapodatke (naslovi, sažeci, reference, podaci o autorima, podaci o pripadnosti, podaci o mjestima objavljivanja i sl.), (2) metapodatke o istraživačkom softveru, podacima, uzorcima i instrumentima, (3) informacije o financiranju i bespovratnim sredstvima te (4) informacije o organizacijama i suradnicima u istraživanju.

¹⁴ <https://barcelona-declaration.org/downloads/BarcelonaDeclaration.pdf>

¹⁵ <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

¹⁶ <https://50.srce.hr/assets/pdf/istrazivacki-podaci-prirucnik.pdf>

softverom, već softverom korištenim u istraživanju.¹⁷

Otvorena infrastruktura je infrastruktura koja podržava provođenje otvorene znanosti, uključujući prikupljanje i obradu FAIR podataka, a obavezno ju karakteriziraju transparentnost pravila i uvjeta upotrebe i mogućnost pristupa i upotrebe sukladno tako objavljenim pravilima, održivost i stabilnost rada, interoperabilnost s drugim infrastrukturama, sustavima i alatima, kao i uključenost svih dionika, posebno istraživača, u upravljanje infrastrukturom.¹⁸

Otvorene inovacije (engl. *open innovations*) uključuju suradnju između dionika u akademskoj zajednici, industriji i cijelom vrijednosnom lancu određenog sektora u sklopu procesa istraživanja, razvoja i komercijalizacije. One se temelje na vlastitom (internom) i vanjskom znanju i povezanim tehnologijama svih uključenih dionika s ciljem stvaranja novih licenci, *spin-out* tvrtki i novih tržišnih potencijala.¹⁹ Suradnju uključenih dionika karakterizira otvorenost za dijeljenje ideja, znanja i resursa između istraživača različitih područja znanosti i stručnosti kako bi se potaknula kreativnost i inovativnost.²⁰

Otvoreni obrazovni sadržaji (engl. *Open Educational Resources*) su materijali za učenje, poučavanje i istraživanje te svi drugi obrazovni materijali koji su javno dostupni, odnosno dostupni uz otvorenu licencu koja omogućava besplatan pristup tim materijalima, njihovo korištenje, adaptaciju i redistribuciju.²¹

Otvoreno obrazovanje (engl. *open education*) je način provođenja obrazovanja koji, uklanjanjem ograničenja u pristupu ili načinu korištenja, učestalo uz pomoć digitalnih tehnologija, omogućuje da što više obrazovnih izvora i materijala bude dostupno i prilagodljivo svima. Ono potiče pristupačnost i ravnopravnost u formalnom i neformalnom obrazovanju, dopuštajući studentima i drugim korisnicima pristup visokokvalitetnim obrazovnim resursima bez obzira na njihovu lokaciju ili iskustvo. Otvoreno obrazovanje promiče i suradnju i inovacije, jer omogućuje nastavnicima, studentima i drugim korisnicima podjelu resursa i suradnju na projektima.²² **Prakse otvorenog obrazovanja** (engl. *open educational practices – OEP*) su u tom okviru prakse suradnje koje se temelje na izradi, korištenju i doradi otvorenih obrazovnih sadržaja. One uključuju i pedagoške metode koje koriste tehnologiju i društvene mreže kako bi se potaknula suradnja, vršnjačko učenje, stvaranje znanja i osnaživanje studenata.²³

Građanska znanost (engl. *citizen science*) je znanstvena aktivnost u kojoj građani (tj. oni koji nisu profesionalni znanstvenici), u sklopu znanstvenog projekta, dobrovoljno sudjeluju u prikupljanju podataka, njihovoj analizi i diseminaciji ili kroz (su)financiranje znanstvenih aktivnosti.²⁴

EOSC (*European Open Science Cloud*) je integrirano, otvoreno i multidisciplinarno okruženje, koje je nastalo i razvija se pod okriljem Europske komisije te koje europskim istraživačima,

¹⁷ https://www.srce.unizg.hr/sites/default/files/srce/usluge/hr-ooz/Hrvatski_plan_za_otvorenu_znanost-12_travnja_2023_lekt_20230424v3.pdf

¹⁸ https://www.srce.unizg.hr/sites/default/files/srce/usluge/hr-ooz/Hrvatski_plan_za_otvorenu_znanost-12_travnja_2023_lekt_20230424v3.pdf

¹⁹ Chesbrough H. W. (2003), *Open innovation – The new imperative for creating and profiting from technology*. Boston, Massachusetts: Harvard Business School Press.

²⁰ <https://doi.org/10.2777/061652>

²¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383205>

²² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101436>

²³ <https://doi.org/10.5944/openpraxis.10.2.825>

²⁴ <https://cordis.europa.eu/article/id/435872-citizen-science-inspiring-examples-of-societal-engagement-for-horizon-europe/hr>

inovatorima, kompanijama i građanima omogućuje da objavljuju, pronalaze i koriste podatke, alate i usluge potrebne za istraživanja, inovacije i obrazovanje.²⁵ To je okruženje nedavno nadopunjeno EOSC EU čvorištem (engl. *EOSC EU Node*), odnosno platformom koja, podržavajući multidisciplinarno i međunarodno istraživanje temeljeno na FAIR načelima, čini dostupnim alate za planiranje i provedbu pojedinačnih i zajedničkih istraživačkih aktivnosti kao i za diseminaciju i pristup rezultatima tih aktivnosti putem EOSC ekosustava.²⁶

OpenAIRE (*Open Access Infrastructure for Research in Europe*) je projekt Europske komisije koji promiče provedbu otvorenog pristupa znanstvenim publikacijama i istraživačkim podacima i gradi europsku znanstveno-istraživačku infrastrukturu za pohranu, pronalaženje i ponovno korištenje rezultata istraživanja.²⁷

Open Research Europe (ORE) je platforma Europske komisije za otvoreni pristup znanstvenim radovima nastalima kroz projekte okvirnih programa EU Obzor 2020 te Obzor Europa.²⁸ Doista, otvoreni je pristup obavezan za sve rezultate znanstvenih aktivnosti u projektima okvirnog programa EU Obzor Europa.

ORCID (*Open Researcher and Contributor ID*) je jedinstveni i trajni identifikator istraživača i suradnika čije korištenje omogućuje bolju vidljivost autora i interoperabilnost širokoga kruga informacijskih sustava.²⁹ ORCID profil je, uz navođenje afilijacije Sveučilišta i sastavnica u svim istraživačkim rezultatima znanstvenika Sveučilišta, uvjet za sve istraživače uključene u prijave UNIRI projekte kao i za punopravno uključenje u YERUN suradničku istraživaču platformu *Connect by YERUN*.³⁰

Creative Commons (CC) licence predstavljaju sustav dozvola koje, sukladno pravilima o otvorenom pristupu, omogućuju autorima, ili drugim nositeljima prava, zadržavanje autorskih i srodnih prava, a drugima dopuštaju umnažanje, distribuciju i korištenje djela nositelja tih prava na druge načine, sve po definiranim uvjetima koji ovise o vrsti licence koju autori, odnosno davatelji licence odaberu.^{31 32} **CC BY** licenca pritom omogućuje distribuciju, obradu, prilagodbu i nadogradnju rada autora, čak i u komercijalne svrhe, sve dok se priznaje (citira) njihova originalna tvorevina. To je suradnički usmjeren način licenciranja koji se preporuča za najveću moguću upotrebu (diseminaciju) licenciranog materijala. **CC0** je, pak, licenca koja dopušta javnu upotrebu tvorevine, odnosno prepuštanje autorskih prava javnoj upotrebi u cijelome svijetu. Korisnici na taj način mogu distribuirati, obraditi, prilagoditi i nadograditi rad autora u bilo kojem formatu ili u bilo kojem mediju, bez ikakvih posebnih uvjeta.

Dionici znanstvene djelatnosti su znanstveno i nastavno osoblje, suradnici, studenti, visokoškolski knjižničari i drugi sudionici procesa u sustavu visokog obrazovanja i znanosti.

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu naglašava temeljnu važnost znanstvenih informacija, nužnost njihove dostupnosti svima i obavezu njihovog trajnog čuvanja.³³

Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ) je organizacijsko i tehnološko okruženje koje

²⁵ <https://eosc.eu/>

²⁶ <https://open-science-cloud.ec.europa.eu/>

²⁷ <https://www.openaire.eu/>

²⁸ https://open-research-europe.ec.europa.eu/?utm_source=CPB&utm_medium=cms&utm_campaign=JPL18193

²⁹ <https://orcid.org/>

³⁰ <https://connect-by-yerun.eu/>

³¹ <https://creativecommons.org/share-your-work/licenses/>

³² <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr#croatia-30>

³³ https://www.srce.unizg.hr/files/srce/docs/otvoreni-pristup/hrvatska_deklaracija_o_otvorenom_pristupu.pdf

potiče i omogućuje otvorenu znanost pružajući hrvatskim istraživačima, inovatorima, organizacijama i građanima pouzdano, integrirano i otvoreno multidisciplinarno okruženje za objavu, pronalaženje te ponovno korištenje usluga i resursa za istraživanje, inovacije i obrazovanje.³⁴

Deklaracija Sveučilišta u Rijeci „Europska otvorena znanost“ podupire stav da se europska znanost mora temeljiti na zajedničkoj kulturi upravljanja znanstvenim podacima kao ključnim ishodbima istraživačkih aktivnosti koje treba optimalno koristiti za dobrobit i razvoj zajednice.³⁵

2. Ciljevi uvođenja praksi otvorene znanosti na Sveučilište u Rijeci

Trajno razvijanje poticajnog okruženja za stvaranje novih društvenih i gospodarskih vrijednosti korištenjem rezultata znanstvenog istraživanja koji su proizvod znanstvenih aktivnosti Sveučilišta financiranih javnim sredstvima, uz osnaživanje praksi otvorene znanosti te poticanje promjene istraživačke kulture,³⁶ ima kao **ciljeve** postizanje:³⁷

- zadržavanje vlasništva nad komunikacijom i objavom rezultata znanstvene djelatnosti od strane akademske zajednice razvojem pravednog izdavačkog ekosustava;
- poboljšanje učinkovitosti istraživanja uz izbjegavanje ponavljanja postojećih istraživanja;
- povećanje mogućnosti interdisciplinarnih i suradničkih istraživanja putem znanstvenih mreža i konzorcija;
- unapređenje dostupnosti i kvalitete znanstvenih radova i znanstvene komunikacije;
- poboljšanje suradnje i uključivanje većeg broja zainteresiranih istraživača;
- promociju i povećanje vidljivosti znanstvenih aktivnosti na Sveučilištu i sastavnicama;
- osnaživanje prenosivih vještina (posebno mladih) istraživača i drugih dionika na temu otvorene znanosti;
- razvoj odgovornih, transparentnih i inovativnih (holističkih) modela razvoja akademskih karijera gdje se uravnoteženo vrednuju kvantitativni i kvalitativni elementi koji doprinose privlačnosti tih karijernih putova;
- stvaranje mogućnosti za inovacije;
- povećanje društvenih i ekonomskih učinaka znanstvenih istraživanja;
- brži rast znanstvenih dosegâ putem nadogradnje na postojeće (objavljene) znanstvene rezultate, te
- osnaživanje transparentnosti, javne odgovornosti i znanstvene čestitosti.

3. Načela

Sveučilište Politikom otvorene znanosti dodatno potiče sve svoje istraživače i sastavnice da otvorene znanstvene informacije i otvorene istraživačke podatke prepoznaju kao ključni ishod istraživanja. Politika otvorene znanosti Sveučilišta označava proces temeljen na aktivnom

³⁴ <https://www.srce.unizg.hr/inicijative/hr-ooz>

³⁵ https://svkri.uniri.hr/images/Deklaracija_Europska_otvorena_znanost.pdf

³⁶ Prema UK *Royal Society*, istraživačka kultura „obuhvaća ponašanja, vrijednosti, očekivanja, stavova i normi znanstvene zajednice – što sve utiče na istraživačke karijere i određuje kako se istraživanja provode i komuniciraju“ (cf. <https://royalsociety.org/news-resources/projects/research-culture/>).

³⁷ <https://www.openaire.eu/>

uključivanju svih dionika znanstvene djelatnosti Sveučilišta te se temelji na sljedećim načelima:

- **Otvoreni pristup je javni interes**

Rezultati istraživanja na Sveučilištu financiranih javnim sredstvima trebaju pravodobno, sveobuhvatno i točno biti dostupni u otvorenom pristupu jer se time ukidaju barijere i neravnopravnost, unapređuje se transparentnost istraživanja, šire se mogućnosti za pristup znanju, povećavaju se mogućnosti za suradnju, za nove znanstvene aktivnosti te transfer znanja i razvoj inovacija uz posljedični razvoj konkurentnost društva u cjelini.

- **FAIR načela:**³⁸

Sveučilište će poticati otvorenost i dostupnost znanstvenih informacija i istraživačkih podataka najširem rasponu korisnika u skladu s FAIR načelima:

1. Dostupnost (engl. *Findable*): podatke treba biti moguće lako pronaći uz pomoć standardiziranih metapodataka.
2. Pristupačnost (engl. *Accesible*): podaci trebaju biti dostupni svima bez financijskih, tehničkih i pravnih prepreka.
3. Interoperabilnost (engl. *Interoperable*): podaci moraju biti u standardnim i preporučenim formatima za dugotrajno čuvanje koji omogućuju kombiniranje i ponovnu uporabu.
4. Ponovljivost (engl. *Reusable*): podaci trebaju biti dobro dokumentirani i pripremljeni za ponovno korištenje.

Sveučilište će pritom u predviđenom kontekstu poticati i otvorenost i dostupnost znanstvenih informacija i istraživačkih podataka najširem rasponu korisnika u skladu s CARE načelima:³⁹

1. Dobrobit (engl. *collective benefit*): podaci moraju omogućiti kolektivnu korist za postizanje uključivog razvoja i inovacija, poboljšanje upravljanja i angažmana građana te ostvarenje pravičnih rezultata.
2. Autoritet (engl. *authority to control*): priznanje prava (autohtonih) zajednica da upravljaju podacima.
3. Odgovornost (engl. *responsibility*): njegovanje poštivanja odnosa sa zajednicama od kojih podaci potiču.
4. Etika (engl. *ethics*) zahtijeva predstavništvo i sudjelovanje autohtonih naroda, koji moraju biti ti koji procjenjuju koristi, štete i potencijalnu buduću upotrebu na temelju vrijednosti i etike zajednice.

- **UNESCO načela otvorene znanosti:**⁴⁰

a. Transparentnost, nadzor, kritika i ponovljivost

Otvorenom se znanosti nastoji ojačati konzistentnost znanstvenih rezultata, poboljšati pozitivan utjecaj znanosti na društvo te povećati sposobnost društva da rješava složene međusobno povezane probleme.

b. Jednakost

Svi znanstvenici i oni koji se zanimaju za znanost trebaju imati jednaku priliku za pristup, doprinos i korist od znanosti, bez obzira na podrijetlo ili okolnosti.

³⁸ https://training.ni4os.eu/pluginfile.php/3637/mod_resource/content/0/HR-NI4OS%20-%20FAIR.pdf

³⁹ Cf. <https://www.gida-global.org/care> te <https://www.nature.com/articles/s41597-021-00892-0>

⁴⁰ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949>

c. Odgovornost i poštovanje

Potrebno je i nužno poticati odgovornost i svijest o javnoj odgovornosti, mogućim sukobima interesa, akademskoj čestitosti i mogućim društvenim ili ekološkim posljedicama istraživačkih aktivnosti.

d. Fleksibilnost

Podrazumijeva da se da ne postoji univerzalan način za prakticiranje otvorene znanosti, te da valja poticati različite puteve njezina prakticiranja uz pridržavanje istih temeljnih vrijednosti.

e. Suradnja, sudjelovanje i uključivanje

Znanstvena suradnja nadilazi granice zemljopisa, jezika i resursa te uključuje znanje marginaliziranih zajednica za rješavanje problema od društvene važnosti.

f. Održivost

Potiče se otvorena znanost koja primjerenim planiranjem osigurava učinkovitu i utjecajnu izgradnju dugoročnih praksi, usluga, infrastrukture i modela financiranja kako bi se osiguralo sudjelovanje znanstvenika iz manje privilegiranih zemalja ili institucija.

4. Prava, odgovornosti i dužnosti vezani uz otvorenu znanost na Sveučilištu

U skladu s navedenim ciljevima i načelima, **Sveučilište podržava i osigurava:**

1. Povezivanje svih sastavnica Sveučilišta u provedbi aktivnosti za postizanje ciljeva institucijske Politike otvorene znanosti.
2. Osnaživanje prijelaza na otvorenu znanost kroz obrazovanje, osposobljavanje i podizanje svijesti o značaju otvorenih znanstvenih informacija i istraživačkih podataka usmjerenih na sve dionike akademske zajednice. Razvoj vještina za otvorenu znanost sastavni je dio profesionalnog osposobljavanja i razvoja karijera koje se nude zaposlenicima Sveučilišta, a provođenje praksi otvorene znanosti će se afirmirati, poticati i nagrađivati kao jedan od kriterija razvoja akademskih karijera istraživača Sveučilišta. U tom se okviru Sveučilište aktivno uključilo u Inicijativu za Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)⁴¹ i izradu prijedloga Hrvatskog plana za otvorenu znanost,⁴² potpisalo je Deklaraciju o vrednovanju znanstvene djelatnosti (*Declaration on Research Assessment – DORA*)⁴³ te je, u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanosti, u listopadu 2023. godine usvojilo *Smjernice za dodatne kriterije za izbor na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna radna mjesta nastavnika Sveučilišta u Rijeci i sastavnica Sveučilišta*⁴⁴ u kojima se kao element vrednovanja za izbore na radna mjesta posebno apostrofira predanost instrumentima otvorene znanosti.
3. Infrastrukturu, odnosno sustav institucijskih repozitorija sastavnica Sveučilišta te Repozitorij Sveučilišta⁴⁵ u okviru nacionalne e-infrastrukture koja obuhvaća Digitalni

⁴¹ <https://www.srce.unizg.hr/inicijative/hr-ooz>

⁴² https://www.srce.unizg.hr/sites/default/files/srce/usluge/hr-ooz/Hrvatski_plan_za_otvorenu_znanost-12_travnja_2023_lekt_20230424v3.pdf

⁴³ <https://sfdora.org/about-dora/>

⁴⁴ <https://zenodo.org/records/12800551> - u Smjernicama su pritom uzeti u obzir i elementi Europskog okvira kompetencija za istraživače (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-04/ec_rtd_research-competence-presentation.pdf)

⁴⁵ Repozitorij je digitalna zbirka koja okuplja i trajno pohranjuje rezultate znanstveno-istraživačkog, intelektualnog i kreativnog rada određene ustanove (institucijski) ili radove iste znanstvene tematike (tematski). Vrlo dobar i široko prihvaćeni repozitorij znanstvenih i stručnih radova s velikim dosegom je Zenodo (<https://zenodo.org/>).

akademski arhivi i repozitoriji (Dabar),⁴⁶ Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa (Hrčak)⁴⁷ i Informacijski sustav znanosti RH (CroRIS).⁴⁸ Dabar u digitalnom obliku okuplja, trajno pohranjuje i omogućuje otvoreni pristup znanstveno-istraživačkoj, intelektualnoj i kreativnoj produkciji nastaloj radom ustanove, odnosno njenih djelatnika i studenata, pružajući napredne mogućnosti za pretraživanje i navigaciju, a u skladu s međunarodnim standardima, OpenAIRE kompatibilnošću te s FAIR načelima i tehničkim specifikacijama EOSC-a. Pohranom u repozitorij u sustavu Dabar, podacima se dodjeljuju trajni digitalni identifikator. CroRIS kao nacionalni informacijski sustav znanosti u RH omogućava, pak, vidljivost, transparentnost i javnu dostupnost informacija o znanosti u Hrvatskoj.⁴⁹

4. Poticanje objave rezultata znanstvenih istraživanja u publikacijama u kojima su svi radovi dostupni u otvorenom pristupu bez naplate troškova objavljivanja (tzv. "dijamantni otvoreni pristup").⁵⁰
5. Obavezu dodjelu jedinstvenog i trajnog digitalnog identifikatora DOI za radove objavljene u časopisima čiji su izdavači Sveučilište i njegove sastavnice.
6. Obavezu dodjelu trajnog identifikatora URN:NBN za sve objekte pohranjene u institucijskim repozitorijima u sustavu Dabar.
7. Praćenje (monitoring) nad provođenjem Politike otvorene znanosti: statistike pohrane, pristupa i preuzimanja iz repozitorija kao i statistike vezane uz broj radova istraživača Sveučilišta i sastavnica u časopisima s otvorenim pristupom.
8. Informacije o zaštiti intelektualnog vlasništva i o upravljanju pravima intelektualnog vlasništva nastalim na temelju rezultata istraživačkog rada.
9. Otvoreno licenciranje i upotrebu otvorenih i standardnih *Creative Commons* (CC) licenci.
10. Podršku i edukaciju istraživačima i drugim pružateljima znanstvenih informacija i istraživačkih podataka Sveučilišta.
11. Širenje praksi otvorenih recenzija⁵¹ i otvorenih inovacija.
12. Prihvatanje i širenje praksi građanske znanosti koje uključuju sudjelovanje šire javnosti u znanstvenim aktivnostima.
13. Potporu i daljnji razvoj praksi komunikacije, promocije i popularizacije znanosti.
14. O snaživanje otvorenog obrazovanja i praksi koja ga ostvaruju, uključujući korištenje i stvaranje otvorenih obrazovnih sadržaja.
15. Potporu i pomoć u pružanju informacija relevantnih za provođenje Politike otvorene znanosti Sveučilišta.

⁴⁶ <https://dabar.srce.hr/> - nacionalna infrastruktura za digitalne repozitorije koja ustanovama i drugim pravnim osobama iz sustava znanosti i visokog obrazovanja RH omogućuje uspostavu repozitorija za pohranu, dugoročno čuvanje i diseminaciju digitalnih sadržaja – uključujući skupove istraživačkih podataka.

⁴⁷ <https://hrcak.srce.hr/> - uz funkcionalnost središnjeg portala za pristup znanstvenim i stručnim časopisima te časopisima za popularizaciju znanosti i kulture, uredništvima i izdavačima omogućuje korištenje alata za provođenje uredničkih procesa te objavu časopisa i zbornika konferencijskih radova u otvorenom pristupu.

⁴⁸ <https://50.srce.hr/croris.html>

⁴⁹ Pravilnik o informacijskom sustavu i infrastrukturi sustava visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti, izdavač, godina (NN 33/2024.) - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_03_33_515.html

⁵⁰ <https://www.znak.hr/images/materijali/202307-diamond-oa-akcijski-plan.pdf>

⁵¹ Otvoreni recenzijski postupak podrazumijeva javnu objavu recenzija te, u područjima znanosti gdje se to uobičaji, imena recenzenata, kao i mogućnost otvaranja rasprave oko samih znanstvenih radova i mišljenja o njima, prije njihove konačne objave u znanstvenim i stručnim časopisima.

Dionici znanstvene djelatnosti Sveučilišta odgovorni su za:

1. Upravljanje publikacijama, podacima i obrazovnim resursima u skladu s načelima i zahtjevima izraženima u Politici otvorene znanosti Sveučilišta.
2. Pohranjivanje publikacija u repozitorij matične ustanove sastavnice Sveučilišta te omogućavanje otvorenog pristupa – kada god je to moguće objavljenje verzije znanstvenih radova, a kada to, zbog prijenosa autorskih prava na izdavača, nije moguće, onda autorskog pretiska (*preprint*) odnosno prihvaćenih rukopisa (*author accepted manuscript*) objavljenih radova. Sveučilišna te knjižnice sastavnica Sveučilišta pritom aktivno potiču i potpomažu istraživače u aktivnostima pohrane objavljenih publikacija u institucijske repozitorije.
3. Odabir odgovarajuće *Creative Commons* (CC) licence.
4. Obavezu navođenja pripadnosti (afilijacije) Sveučilišta.⁵²
5. Izradu i upotrebu trajnog identifikatora autora ORCID i njegovu povezanost sa Sveučilištem.
6. Upis bibliografskih podataka svih svojih radova u otvoreni sustav CroRIS, najkasnije u trenutku objave samih radova.
7. Korištenje mogućnosti za permanentno obrazovanje o instrumentima i alatima otvorene znanosti.

Politika otvorene znanosti Sveučilišta pritom polazi od osnovne premise da, u skladu s preporukom Europske komisije,⁵³ rezultati istraživanja Sveučilišta, kao i sva vlastita izdanja Sveučilišta i njegovih sastavnica, trebaju biti dostupna svima u otvorenom pristupu pod CC ili nekom drugom otvorenom licencom, a istraživačke informacije (metapodatkovni zapisi) dostupni pod CC0 licencom. Doista, istraživačima koji svoje radove odluče objaviti u otvorenom pristupu, taj oblik objave pruža vrlo korisno sredstvo distribucije, posebno u kontekstu javno financiranog istraživanja, dok postojeća rješenja za licenciranje olakšavaju širenje znanstvenih publikacija i njihovu ponovnu uporabu uz snažan poticaj gore navedenim ciljevima praksi otvorene znanosti Sveučilišta. Na Sveučilištu se u tom kontekstu potiče autore na zadržavanje autorskih prava nad svojim autorskim djelima i ustupanje izdavačima samo prava potrebnih za objavljivanje. Svi znanstveni radovi bi, stoga, preferencijalno trebali biti dostupni s CC BY licencom u skladu s *PlanS Rights Retention Strategy*.^{54 55}

Navedeno se odnosi na:

1. Publikacije.⁵⁶
2. Istraživačke podatke.
3. Istraživački softver.
4. Otvorene obrazovne sadržaje.

Publikacije

Sve istraživače Sveučilišta potiče se da u institucijski repozitorij pohrane i tu objave digitalnu inačicu cjelovitog teksta rada (objavljeni članak, konačni recenzirani rukopis), istodobno ili neposredno nakon objavljivanja (tzv. „**zeleni otvoreni pristup**“). Tako se cjeloviti tekst publikacija može odmah učini javno dostupnim pod standardnom otvorenom licencom pri čemu

⁵² [Odluka o navođenju pripadnosti \(afilijacija\) Sveučilištu u Rijeci](#) (2018.)

⁵³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0790&from=GA>

⁵⁴ <https://www.coalition-s.org/>

⁵⁵ <https://www.coalition-s.org/rights-retention-strategy/>

⁵⁶ Znanstveni i stručni radovi te publikacije obuhvaćene važećim Pravilniku o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci (monografija, zbornik radova, udžbenik, ocjenski radovi, periodično izdanje i sl.)

su istraživači odgovorni za pravovremeno pohranjivanje svojih publikacija u institucijski repozitorij. Ovaj se korak primjenjuje i u slučaju objavljivanja u časopisima s otvorenim pristupom (tzv. „**zlatni otvoreni pristup**“) dok se, kako je već navedeno, posebno potiče objava u publikacijama u kojima su svi radovi dostupni u otvorenom pristupu bez naplate troškova objavljivanja (tzv. "**dijamantni otvoreni pristup**").

S ciljem povećanja vidljivosti, u slučaju „zatvorenih“ publikacija preporuča se, pak, da se metapodaci vezani uz publikaciju učine otvoreno dostupnima pohranom u institucijski repozitorij. Metapodaci se pritom licenciraju pod CC0 licencom.

Svi ocjenski radovi⁵⁷ obranjeni na Sveučilištu i sastavnicama u kojima se prikazuju rezultati ili postupci istraživanja koji su u potpunosti ili djelomično financirani javnim sredstvima, moraju se pohraniti i objaviti u otvorenom pristupu u institucijskom repozitoriju u skladu s hrvatskim Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima i Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Pritom se Sveučilište i sastavnice imaju obavezu da u ugovor o studiranju na svojim sveučilišnim i stručnim studijima uključe potpisanu izjavu studenta o **javnoj objavi obranjenog završnog i/ili diplomskog rada, odnosno doktorske disertacije**, te izjavu o dozvoli mrežnog objavljivanja putem institucijskih repozitorija i korištenja digitalne inačice navedenih radova sukladno općepriznatim međunarodnim standardima (preporuka CC BY licence) i pravilima o otvorenom pristupu znanosti koji **osiguravaju za studente zadržavanje autorskih prava i prava na objavljivanje bez ograničenja**.

U područjima znanosti gdje je to uobičajeno, preporuča se i korištenje oblika otvorene objave konačnog koncepta znanstvenoga rada (tzv. *preprint*).⁵⁸

Ako je moguće, uz publikacije i ocjenske radove u repozitorij je, u skladu s FAIR načelima, preporučljivo je pohraniti i objaviti i sve pripadajuće istraživačke podatke te softver i / ili softverski kôd koji je nužan za eventualno ponavljanje provedene analize.

Istraživački podaci

Prilikom prijave projekata te za sve druge istraživačke aktivnosti se snažno preporuča da znanstvenici izrade Plan upravljanja istraživačkim podacima (engl. *Research Data Management Plan – RDMP*).⁵⁹ Preporuča se i digitalno povezivanje istraživačkih podataka s pripadajućim publikacijama.⁶⁰ U skladu s FAIR načelima, istraživačke podatke nastale na temelju istraživanja koja su djelomično ili u potpunosti financirana javnim sredstvima poželjno je pritom pohraniti u institucijski repozitorij po načelu „otvoreni koliko god je moguće, zatvoreni samo koliko je to neophodno“, poželjno pod otvorenom licencom (npr. CC0).

Istraživački softver

Sveučilište potiče pohranu i objavu izvornih programskih kôdova nastalih na temelju istraživanja u javno dostupne repozitorije, poželjno pod otvorenom licencom. Autorima se pritom preporuča objava potpune, ažurne i ispravne dokumentacije kôda kao nužan preduvjet usklađenosti s FAIR

⁵⁷ Završni rad, diplomski rad ili doktorski rad.

⁵⁸ Cf. <https://zenodo.org/records/5600535>. Široko korišteno preprint okruženje u prirodnim i tehničkim znanostima je, primjerice, Arxiv (<https://arxiv.org/>).

⁵⁹ Dokument koji opisuje načine upravljanja podacima tijekom i nakon završetka istraživačkog projekta, a obuhvaća proces organizacije, planiranja procesa istraživanja, prikupljanja, obrade, pohrane i distribucije podataka. Koristan alat za planiranje upravljanja istraživačkim aktivnostima, povezan u spomenuti OpenAIRE sustav, je Argos (<https://argos.openaire.eu/splash/>).

⁶⁰ Ako istraživački podaci ne mogu biti otvoreni zbog pravnih razloga, privatnosti ili drugih razloga (npr. osjetljivi ili osobni podaci), to bi trebalo navesti u Planu upravljanja istraživačkim podacima. U svim slučajevima se, pak, preporuča da se dostupnima učine metapodaci koji osiguravaju da se istraživački podaci mogu pronaći.

načelima namijenjenih programskom kôdu.

Otvoreni obrazovni sadržaji

Otvoreni obrazovni sadržaji uključuju različite sadržaje za učenje, poučavanje i istraživanje koji se mogu u cijelosti koristiti, dijeliti i prerađivati u mrežnoj okolini bez pravnih, tehničkih i financijskih zapreka. Navedeni sadržaji pohranjuju se u otvorene institucijske repozitorije, uz preporučeno korištenje CC BY licence što osigurava zadržavanje autorskih prava i prava na objavu bez ograničenja.

5. Praćenje usklađenosti i provedba Politike otvorene znanosti Sveučilišta

Sveučilišna knjižnica Rijeka, u suradnji sa Sveučilištem i njegovim sastavnicama i knjižnicama sastavnica te Doktorskom školom Sveučilišta, kreira i provodi **obrazovne programe za razvoj potrebnih vještina** za provođenje praksi otvorene znanosti svih dionika znanstvene djelatnosti⁶¹ te aktivno radi na uspostavi institucijskih tokova rada i definiciji odgovornosti za praćenje poštivanja Politike otvorene znanosti Sveučilišta. Putem divulgacijskih aktivnosti poput *Open Science Cafea*, Sveučilišna knjižnica, posebno putem svojeg Centra za otvorenu znanost (COZ)⁶² snažno doprinosi i podizanju svijesti i informiranju istraživača i drugih djelatnika Sveučilišta i šire o aktualnostima na području otvorene znanosti. Na području edukacije o komunikaciji znanosti, brojnim je aktivnostima i mrežnim alatima posebno prisutan i Centar za popularizaciju i promociju znanosti Sveučilišta,⁶³ a na tom je polju uvijek vrijedno konzultirati i priručnik *Znanost i mediji* koji je za Sveučilište pripremila vrsna znanstvena novinarka Vedrana Simičević⁶⁴ kao i publikaciju *Kako pratiti znanost u medijima* nagrađivane i međunarodno poznate hrvatske znanstvene novinarko Tanje Rudež.⁶⁵

Svim nositeljima obrazovnih programa na Sveučilištu se preporuča da u elemente tih programa namijenjene stjecanju prenosivih vještina, posebno onih mladih istraživača, ugrade i programe za provođenje praksi otvorene znanosti.

Radi dugoročnog očuvanja znanstvene baštine te veće dostupnosti elektroničkih publikacija, svi dionici znanstvene djelatnosti na Sveučilištu potiču se da u institucijski repozitorij pohrane sve publikacije izdane u vlastitoj nakladi i otvore im pristup, uključujući publikacije objavljene prije datuma stupanja na snagu Politike otvorene znanosti Sveučilišta. Svi istraživači i drugi relevantni dionici se potiču i da u institucijski repozitorij pohrane što veći broj drugih publiciranih radova čiji su autori te im, ako je to u skladu s autorskim pravom i srodnim pravima na tome radu, u potpunosti otvore pristup.

Politika otvorene znanosti Sveučilišta će se po potrebi revidirati kako bi se dokument uskladio s promjenama u relevantnom zakonodavstvu te nacionalnim i međunarodnim (posebno EU) politikama.

⁶¹ Npr. o informacijskim alatima za istraživače, planovima upravljanja istraživačkim podacima,

⁶² <https://otvorenaznanostuniri.svkri.hr/centar-za-otvorenu-znanost/>

⁶³ <https://socri.uniri.hr/>

⁶⁴ https://uniri.hr/wp-content/uploads/2023/05/UNIRI_znanost_i_mediji_prirucnik.pdf

⁶⁵ <https://dznep.hr/wp-content/uploads/2023/02/PRIRUCNIK-Kako-pratiti-znanost-u-medijima.pdf>

POPIS NAJVAŽNIJIH KORIŠTENIH BIBLIOGRAFSKIH VRELA

*** (2024), *Barcelona Declaration on Open Research Information*, dostupno online na <https://barcelona-declaration.org/>, pristupljeno 23. listopada 2024.

*** *Creative Commons licence – hrvatski dokumenti*, dostupno online na <https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr#croatia-30>, pristupljeno 03. siječnja 2025.

*** *FAIR Principles*, dostupno online na <https://www.go-fair.org/fair-principles/> te https://www.go-fair.org/wp-content/uploads/2022/01/FAIRPrinciples_overview.pdf, pristupljeno 27. prosinca 2024.

*** (2012), *Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu*, dostupno online na https://50.srce.hr/assets/images/hrvatska_deklaracija_o_otvorenom_pristupu.pdf, pristupljeno 11. studenog 2024.

*** *Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine*, dostupno online na <https://hrvatska2030.hr/wp-content/uploads/2021/02/Nacionalna-razvojna-strategija-RH-do-2030.-godine.pdf>, pristupljeno 24. listopada 2024.

Ancion Z., Borrell-Damián L., Mounier P., Rooryck J. i Saenen B. (2022), *Akcijski plan za dijamantni otvoreni pristup (prijevod)*, dostupno online na <https://www.znak.hr/images/materijali/202307-diamond-oa-akcijski-plan.pdf>, pristupljeno 03. siječnja 2025.

Celjak D., Dorotić Malič I., Matijević M., Poljak Lj., Posavec K. i Turk I. (2020), *Istraživački podaci - što s njima? - Priručnik o upravljanju istraživačkim podacima*, dostupno online na <https://50.srce.hr/assets/pdf/istrazivacki-podaci-prirucnik.pdf>, pristupljeno 12. studenog 2024.

Chesbrough H. W. (2003), *Open innovation – The new imperative for creating and profiting from technology*. Boston, Massachusetts: Harvard Business School Press.

Cronin C. i MacLaren I. (2018), *Conceptualising OEP: A review of theoretical and empirical literature in Open Educational Practices*. *Open Praxis*, 10(2), pp. 127-43, dostupno online na <https://doi.org/10.5944/openpraxis.10.2.825>, pristupljeno 09. siječnja 2025.

Europska komisija, *Open Science - mrežna stranica*, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/open-science_en, pristupljeno 23. listopada 2024.

Europska komisija, *Towards a 2030 vision on the future of universities in the field of R&I in Europe – mrežna stranica*, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/knowledge-publications-tools-and-data/publications/all-publications/towards-2030-vision-future-universities-field-ri-europe_en, pristupljeno 23. listopada 2024.

Europska komisija (2016), *Open innovation, open science, open to the world: A vision for Europe*, dostupno online na <https://doi.org/10.2777/061652>, pristupljeno 09. siječnja 2025.

Europska komisija (2017), *H2020 Programme - Guidelines to the Rules on Open Access to Scientific Publications and Open Access to Research Data in Horizon 2020 - Version 3.2*, dostupno online na https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf, pristupljeno 22. listopada 2024.

Europska komisija (2018), *Preporuka komisije (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju*, Službeni list Europske unije L 134/12 HR od 31. svibnja 2018., dostupno online na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0790&from=GA>, pristupljeno 22. listopada 2024.

Europska komisija (2018), *Prijedlog Odluke Europskog Parlamenta i Vijeća o uspostavi posebnog programa za provedbu Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije (COM(2018) 436 final)*, dostupno online na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0436>, pristupljeno 23. listopada 2024.

Europska komisija (2018), *Prijedlog Uredbe Europskog Parlamenta i Vijeća o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata (COM(2018) 435 final)*, dostupno online na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0435>, pristupljeno 23. listopada 2024.

Europska komisija (2020), *Komunikacija komisije europskom parlamentu, vijeću, europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija - Novi EIP za istraživanje i inovacije (COM(2020) 628 final)*, dostupno online na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628>, pristupljeno 24. prosinca 2024.

Europska komisija (2021), *European Research Area Policy Agenda - Overview of actions for the period 2022-2024*, dostupno online na https://commission.europa.eu/system/files/2021-11/ec_rtd_era-policy-agenda-2021.pdf, pristupljeno 02. siječnja 2025.

Europska komisija (2023), *The European Competence Framework for Researchers*, dostupno online na https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-04/ec_rtd_research-competence-presentation.pdf, pristupljeno 09. siječnja 2025.

Europska komisija – CORDIS, *Građanska znanost: Nadahnjujući primjeri uključivanja društva za program Obzor Europa*, dostupno online na <https://cordis.europa.eu/article/id/435872-citizen-science-inspiring-examples-of-societal-engagement-for-horizon-europe/hr>, pristupljeno 28. prosinca 2024.

Europski parlament (2019), *Directive (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information (recast)*, Official Journal of the European Union L 172/56 EN od 26. lipnja 2019., dostupno online na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=EN>, pristupljeno 24. listopada 2024.

European University Association (2022), *The EUA Open Science Agenda 2025*, dostupno online na <https://www.eua.eu/downloads/publications/eua%20os%20agenda.pdf>, pristupljeno 28. prosinca 2024.

Inamorato Dos Santos A., Punie Y. i Castaño Muñoz J. (2016), *Opening up Education: A Support Framework for Higher Education Institutions*, EUR 27938. Luxembourg (Luxembourg): Publications Office of the European Union. JRC101436. Dostupno online na <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101436>, pristupljeno 09. siječnja 2025.

NI4OS-Europe - Nacionalne inicijative za otvorenu znanost u Europi (2016), *Sve što trebate znati o FAIR podacima*, dostupno online na

https://training.ni4os.eu/pluginfile.php/3637/mod_resource/content/0/HR-NI4OS%20-%20FAIR.pdf, pristupljeno 24. prosinca 2024.

Radna skupina za izradu prijedloga nacionalnog plana i politika otvorene znanosti – Vijeće inicijative za Hrvatski oblak za otvorenu znanost (2023), *Prijedlog hrvatskog plana za otvorenu znanost*, dostupno online na https://www.srce.unizg.hr/sites/default/files/srce/usluge/hr-ooz/Hrvatski_plan_za_otvorenu_znanost-12_travnja_2023_lekt_20230424v3.pdf, pristupljeno 03. siječnja 2025.

Rudež T. (2023), *Kako pratiti znanost u medijima - istraživanje*, Društvo za zaštitu novinarskih autorskih prava, dostupno online na <https://dznep.hr/wp-content/uploads/2023/02/PRIRUCNIK-Kako-pratiti-znanost-u-medijima.pdf>, pristupljeno 03. siječnja 2025.

Simičević V. (2023), *Znanost i mediji – savjeti za nastupe znanstvenika u medijima i prenošenje stručnog sadržaja široj javnosti*, Sveučilište u Rijeci, dostupno online na https://uniri.hr/wp-content/uploads/2023/05/UNIRI_znanost_i_mediji_prirucnik.pdf, pristupljeno 3. siječnja 2025.

Sveučilište u Rijeci (2019), *Deklaracija Sveučilišta u Rijeci „Europska otvorena znanost“*, dostupno online na https://svkri.uniri.hr/images/Deklaracija_Europska_otvorena_znanost.pdf, pristupljeno 23. listopada 2024.

Sveučilište u Rijeci (2020), *Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci*, dostupno online na <https://uniri.hr/wp-content/uploads/2020/07/Pravilnik-o-izdava%C4%8Dkoj-djelatnosti-Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta-u-Rijeci-01072020.pdf>, pristupljeno 21. listopada 2024.

Sveučilište u Rijeci (2023), *Smjernice za dodatne kriterije za izbor na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna radna mjesta nastavnika Sveučilišta u Rijeci i sastavnica Sveučilišta*, dostupno online na <https://zenodo.org/records/12800551>, pristupljeno 03. siječnja 2025.

UNESCO (2012), *2012 Paris Open Educational Resources (OER) Declaration*, dostupno online na <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246687/PDF/246687eng.pdf.multi>, pristupljeno 23. listopada 2024.

UNESCO (2021), *UNESCO Recommendation on Open Science*, dostupno online na <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949>, pristupljeno 23. listopada 2024.

UNESCO (2022), *The 2019 UNESCO Recommendation on Open Educational Resources (OER) - Supporting universal access to information through quality open learning materials*, dostupno online na <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383205>, pristupljeno 25. listopada 2024.

Vijeće EU (2016), *The transition towards an Open Science system - Council conclusions*, dostupno online na <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9526-2016-INIT/en/pdf>, pristupljeno 23. listopada 2024.

